



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

**Ethicæ Doctrinæ Elementa, Et Enarratio Libri quinti  
Ethicorum**

**Melanchthon, Philipp**

**Witebergæ, 1583**

**VD16 ZV 20638**

Causa formalis.

---

---

**Nutzungsbedingungen**

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56560](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56560)

principales sunt, Filius Dei præsens in corde Ioseph, ostendens verbo legis & promissionum Ioseph voluntatem aeterni patris, & simul accendens Spiritu sancto cor eius, ut repugnaret incendi. Deinde & ipsa mens Ioseph assentiens verbo Dei, & voluntas libera gubernantis locomotivam & externa membra. Eodem modo in cæteris pijs cogitentur causæ efficientes.

### Materia in qua.

Anima hominis est subiectum, quæ est domicilium Dei, & facultati cognoscenti coniunctum est cerebrum. Voluntate autem cor oportet coniunctum esse, ut pariter in voluntate & corde motus mansuetudinis sentitur. Ac nisi aliqua sit cordis & voluntatis copulatio, non existit vera virtus, sed simulatio. Et sæpè motus cordis contrarius legi, rapit secum iudicium, ut equus indomitus sessorem. Officit etiam iudicio languescitio cerebri, quæ oritur ab intemperantia, ut in preceatione cor non potest ardere, cum turbatur inrentio dolore cerebri, qui à fumis oritur turbantibus spiritus, & lædentibus cerebrum.

### Causa formalis. honestas. Sic viij. Turpitu

Cum de actionibus loquimur, ipsa actio forma est, videlicet motus voluntatis et cordis obtemperanti recto iudicio, ut ipsa moderatio iracundiæ in

*h. s. Reg. cap. 24* ~~Dauid~~ *parcente* Sauli est forma. Sic cum de habitibus loquimur, firma inclinatio in voluntate & corde, est forma. Cum autem à formali causa rectissimæ definitiones sumantur, apparet definitionem supra recitatam, propriam esse. Virtus est obedientia, quia voluntas & inferiores potentia obtemperent Deo.

### Causa finalis.

*Terminis duplex* Usitatum est in Philosophia dicere, virtutem sibi ipsi finem esse, nec principaliter expetendam esse propter aliud, sed rectius est etiam secundum rationem addere alium potiozem finem, scilicet, ut propter Deum expetatur virtus. *Gen. 39.* Ioseph ab aliena abstinet, ut Deo odediat, & ne scandulo polluat professionem &c. Ac tenenda est doctrina communis, de discrimine finium. Possunt esse multi fines unius rei, sed ordinati alij principales, alij minus principales. Principaliter expetenda est virtus propter Deum, sed postea etiam propter præmia æterna & præsentia, quia certissimum est, atrocis delicta atrocibus poenis in hac vita puniri. *Gen. 28.* Iacob inquit: Si Dominus dederit mihi panem & aquam, erit mihi Dominus in Deum, & hic lapis erit domus Dei.

Quamquam in hoc dicto conditionalis addita, non significat finem vel mercedem, sed significat possibilitatem & modum, id est, Si viam, in hoc loco